

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวังนานคร จำกัด
อำเภอวังนานคร จังหวัดปราจีนบุรี

ANALYSIS OF ACTIVITES OF WATTANANAKORN
AGRICULTURAL COOPERATIVE LTD., IN AMPHUR
WATTANANAKORN CHANGWAT PRACHINBURI.

โดย

นางสาวใจชอบ เวชการ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์ธรรมรัตน์ ยางสูง)

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์สุรพล เศรษฐบุกร)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์สนอง นิลเพชร)

ร.พ.

๑๙๘๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ ๒๕๓๓ ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14061

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการทำงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด
อำเภอวิชนานคร จังหวัดปราจีนบุรี

ANALYSIS OF ACTIVITIES OF WATTANANAKORN
AGRICULTURAL COOPERATIVE LTD., IN AMPHUR
WATTANANAKORN CHANGWAT PRACHINBURI.

T096037

โดย

นางสาวใจชอบ เวชการ

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษานการเกษตร)

พ.ศ. 2534

ป/พ.

๙๙๒๑๖

๒๕๓๔

ฉบับที่.....

เลขทะเบียน.....

96037

วันเดือนปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
อำเภอวิชนานนคร จังหวัดปราจีนบุรี

โดย : นางสาวใจชอบ เวชการ

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :/26/2534
(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

จากการศึกษาพบว่าสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี มีการดำเนินงานในเกณฑ์ต่ำ ไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนสภาพคล่องของ สหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด กับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรขนาด เคียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน สหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด เป็นหน่วย งานที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการช่วยเหลือเกษตรกรในท้องที่สหกรณ์ นั้น ๆ ทั้งอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินทุน การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิต การรวบรวม ผลผลิตของสมาชิกมาจำหน่าย จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาจำหน่าย การให้การศึกษา อบรมในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่กล่าวมาทั้งหมด ถ้าสหกรณ์ดำเนินงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ จะ เกิดผลเสียหายต่อเกษตรกร ดังนั้น การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของสหกรณ์นั้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับด้านการจัดการ และการวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ ควรกำหนดแผนงานระยะยาว เพื่อการดำเนินงานไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลา ส่วนการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ของระดมเงินฝากไว้กับสหกรณ์อยู่ในระดับที่มาก ถ้าสหกรณ์สามารถระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้น สหกรณ์ก็จะมีเงินทุนในการดำเนินงานมากขึ้น

ขอเสนอแนะในการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้ เห็นได้ว่าในคานสมาชิกเจ้าหน้าที่ สหกรณ์ท้องถิ่นแจ้งแนะนำสมาชิกเกี่ยวกับเรื่องหลักการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้สมาชิกเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่สหกรณ์
กับสมาชิกในการร่วมมือกันพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความกรุณาในการให้ความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ และท่านอาจารย์อ่าวรัตน์ เสนศักดิ์ ท่านอาจารย์ธรรมรัตน์ ยางสูง กรรมการปัญหาพิเศษ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการทรวจทาน แก่ไข ท่านอาจารย์ศุภสมบุรณ์ อิงรัตนกร ท่านอาจารย์เสาวรียะกะไพหนอง ใค้ให้คำแนะนำแนวทางในการทำปัญหาพิเศษและขอขอบคุณ ท่านอาจารย์สุรพล เศรษฐบุตร ที่ช่วยประสานงานทอทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังได้รับความช่วยเหลือค่านข้อมูลเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด และสำนักงานฝ่ายปกครอง อำเภอวิชนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พระคุณिका มารคา ที่ใค้ให้ความช่วยเหลือในค่านเงินทุน จนข้าพเจ้าสามารถบรรลุดสมคังเป่าหมาย

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณिका มารคา ครู อาจารย์ และทุก ๆ ท่านที่ใค้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจใค้ปัญหาพิเศษฉบับนี้เสร็จสมบุรณ์ด้วยดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ. โอกาสนี้ด้วย

ใจชอบ เวชการ
มีนาคม 2534

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
บทที่ 2 การทรวจเอกสาร	5
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	10
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน	12
ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี	12
การให้เงินกู้แก่เกษตรกร	13
ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์	13
ธุรกิจการซื้อ	19
รายไ้ของสหกรณ์	19
อัตราส่วนทางการเงิน	23
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์	24
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและขอเสนอแนะ	39
สรุปผลการศึกษา	39
ขอเสนอแนะ	40
เอกสารอ้างอิง	43
ภาคผนวก	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ก)

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	15
2	ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด	17
3	ธุรกิจการซื้อของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	20
4	รายได้ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	21
5	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	22
6	อัตราร่วมทางการเงินมาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	24
7	อัตราร่วมทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	25
8	อัตราร่วมหนี้สินกองทุนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	26
9	อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	28
10	อัตรารวมคอบแทนทอสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	30
11	อัตราร่วมกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	34
12	อัตรารวมคอบแทนทอส่วนของทุนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ข)

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงอัตราส່วนทุนหมุนเวียนมาตรฐานและอัตราส່วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ฯ ระหว่างปี 2528-2532	27
2	แสดงอัตราส່วนหนี้สินทั้งสินค้ทุนมาตรฐานและอัตราส່วนหนี้สินค้ทุนของสหกรณ์ฯ ระหว่างปี 2528-2532	29
3	แสดงอัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสินค้มาตรฐานและอัตราการหมุนของสินทรัพย์ค้สินค้ของสหกรณ์ฯ ระหว่างปี 2528 - 2532	31
4	แสดงอัตรานค้ค้แทนค้สินทรัพย์มาตรฐานและอัตรานค้ค้แทนค้สินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ ระหว่างปี 2528-2532	33
5	แสดงอัตรากำไรสุทธิมาตรฐานและอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ฯ ระหว่างปี 2528-2532	35
6	แสดงนค้ค้แทนค้ส่วนของทุนมาตรฐานและอัตรานค้ค้แทนค้ส่วนของทุนของสหกรณ์ฯ ระหว่างปี 2528-2532	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพในการทำนา ทำสวน และทำไร่ อาชีพเกษตรกร แม้จะมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก แต่เกษตรกรก็ยังคงประสบปัญหาในการทำเกษตรหลายด้าน เช่น การขาดแคลนเงินทุน การเกษตรซึ่งต้องอาศัยกินฟ้าอากาศไม่เหมาะสมตามธรรมชาติ การขาดแคลนที่ทำกิน การเสี่ยงภัยเกี่ยวกับภาวะการตลาด และราคาผลผลิตไม่แน่นอน ผลการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้า นอกจากนี้เกษตรกรเองยังไม่มีความพร้อมในการใช้ความรู้ เทคโนโลยีรวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย

ความจำเป็นของการรวมกลุ่มเกษตรกร การรวมกลุ่มทำโคกหลายรูปแบบ สหกรณ์การเกษตรเป็นองค์กรหนึ่งที่เกษตรกรร่วมกันจัดตั้งขึ้นมา โดยมีหลักการและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้วยกันทั้งในด้านการจัดหาและอำนวยความสะดวกในเรื่องปัจจัยการผลิต เช่น จัดหาเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าแมลง และวัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและนอกจากนี้ยังหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำการผลิต รวมทั้งรับเงินฝากจากสมาชิกช่วยเหลือแนะนำเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ ให้แก่สมาชิก ตลอดจนช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องของการจำหน่ายผลผลิต หรือรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกมาทำการแปรรูปเพื่อจัดจำหน่ายในโอกาสที่เหมาะสม จากประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวของสหกรณ์ทำให้เกษตรกรหันมาสนใจมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลห่วงใยในสถานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องการเห็นความกินดีอยู่ดีในหมู่เกษตรกร โดยพยายามช่วยเหลือผ่านสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีระบบกฎเกณฑ์การปฏิบัติและวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขซึ่งเกษตรกรสามารถปฏิบัติความได้โดยง่าย

สหกรณ์เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิผลสำเร็จ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นมาขึ้น จะดำเนินงานให้โดยผลสัมฤทธิ์จนารมย์ของสมาชิก บูรณาการจัดตั้งเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจาก
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ทุกฝ่ายควยความตั้งใจจริงและเสียสละ ฉะนั้นความสามารถในการดำเนินงาน การวาง
 แผนวาทกรรมใดๆ ทั้งสน อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายและการประสานงานระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินงาน จึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด จริงอยู่ถึงแม้ว่าสหกรณ์จะเป็นการประกอบการทางเศรษฐกิจที่ไม่มีวัตถุประสงค์หลักในการแสวงหากำไรก็ตาม แต่สหกรณ์ก็จำเป็นต้องมีรายได้เพื่อกำรงอยู่และขยายงาน เพื่อสามารถจัดบริหารให้แก่มหาชิกได้อย่างกว้างขวาง และเพียงพอ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกและประกอบการพิจารณาวางแผนดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดำรงอยู่ได้ในอนาคต

ในการศึกษาค้างนี้ โคเลือกศึกษาเฉพาะสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี เพราะประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพในการทำนา ทำสวน และทำไร่ เป็นหลักของพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ จากสหกรณ์โคศึกษาแบบเฉพาะกรณีซึ่งศึกษารายละเอียดโคสมบูรณ์กว่าทำให้ทราบถึงปัญหาเฉพาะของสหกรณ์แห่งนี้เพื่อจะหาทางแก้ไขปรับปรุงให้สหกรณ์มีความก้าวหน้าและเพื่อประโยชน์ก่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปและประวัติของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด
2. เพื่อศึกษายลการดำเนินงานและสถานการณ์ช่วงต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด เช่น สภาพรายได้ รายจ่าย กำไร หนี้สิน ทรัพย์สิน และทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526-2532
3. เพื่อศึกษาสภาพคลองทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรที่มีขนาดเดียวกันและตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน
4. เพื่อวิเคราะห์ธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ คือ ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย แลวนำผลที่ได้ไปช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนเพื่อหาผลกำไรของธุรกิจนั้น
5. เพื่อศึกษาและทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ไททราบดีถึงประวัติของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ว่ามีการดำเนินงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ไททราบดีถึงสถานการณ์ในช่วงต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ในช่วงปี 2528-2532 ว่า เป็นอย่างไร สมควรจะปรับปรุงหรือควรขยายงานในทันที เพื่อให้สหกรณ์ก้าวหน้าต่อไป
3. ไททราบดีถึงสภาพคล่องและสภาพทั่วไปทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
4. ไททราบดีถึงสภาพของธุรกิจที่สหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ทำอยู่ ว่า เป็นอย่างไร ควรแก้ไข ปรับปรุงในเรื่องใด และควรใช้วิธีใดในการแก้ไขจึงจะเหมาะสม
5. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเฉพาะกรณีจะเป็นประโยชน์ สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ที่จะใช้เป็นแนวทางสำหรับช่วยในการวางแผนการดำเนินงานและใช้ในการแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์

- สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
- สมาชิก หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
- เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และมีรายได้หลักจากการเกษตร
- สภาพคล่อง หมายถึง ความสามารถในการหาเงินสด เพื่อให้เพียงพอกับข้อมูลพื้นฐานในการชำระหนี้
- วิเคราะห์ หมายถึง การศึกษายผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
- วิเคราะห์ทางการเงิน หมายถึง การหารายการต่าง ๆ ของการเงินตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยแบบเฉพาะกรณี (Case Study) โดยเลือกวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด อำเภอวิชนานคร จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินเปรียบเทียบเป็นตารางและร้อยละจากผลการดำเนินงานกิจการประจำปี ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงระหว่างปีการเงิน พ.ศ. 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2528: ไม่ระบุหน้า) ทำการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางพลี จำกัด อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสหกรณ์ ไม่มีความรักใคร่และความศรัทธาในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ไม่กระทำตัวเป็นผู้นำหรือทำตัวที่ค้ำประกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การดำเนินธุรกิจสหกรณ์ สมาชิกมีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ พ.ศ. 2532-2536 เพราะที่ทุนสินค้าที่สหกรณ์สั่งซื้อมีราคาแพง และมีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจสูงขึ้นทวย การซื้อสินค้าของสหกรณ์จะซื้อเป็นเงินเชื่อ โดยไม่นำเงินชำระทวยสาเหตุต่างๆ ทั้งไม่มีการติดตามเร่งรัดอย่างจริงจังจึงทำให้เกิดหนี้จำนวนมาก และมีอายุการเป็นหนี้เกินกว่า 24 เดือน เป็นจำนวนมาก สหกรณ์มีหนี้สินค้างสต็อกจำนวนมาก และมีอายุการเป็นหนี้เกินกว่าความทองการของสมาชิก แต่ได้สั่งซื้อสินค้ามาขายมากกว่าความทองการและเป็นสินค้าชนิดไม่นิยมใช้ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการและฝ่ายจัดการไม่ค้ำเท่าที่ควร ไม่มีการปรึกษาหารือ หรือการปฏิบัติงาน ตลอดจนหละหลวมในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การส่งเสริมไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2530:5-6) ใกรายงานสถิติการเงินของสหกรณ์ประเภทการเกษตร โดยศึกษาสาระสำคัญของผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ดังนี้

1. ผลการดำเนินงาน

สหกรณ์ประเภทการเกษตรมีกำไรสุทธิประจำปี จำนวน 864 สหกรณ์ รวมเป็นเงิน 365.98 ล้านบาท ขาดทุนสุทธิประจำปี จำนวน 233 สหกรณ์ รวมเป็นเงิน 86.36 ล้านบาท เป็นสหกรณ์ที่ไม่มีรายได้อะค่าใช้จ่ายจำนวน 34 สหกรณ์

2. ฐานะทางการเงิน

สินทรัพย์ สหกรณ์มีสินทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 9,366.27 ล้านบาทเทียบกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับราชการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ปกป้อง ซึ่งสหกรณ์สินทรัพย์ จำนวน 9,515.88 ล้านบาท ลดลงจำนวน 149.61 ล้านบาท

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนี้สิน สหกรณ์หนี้สินทั้งสิ้น 6,310.21 ล้านบาท เป็นร้อยละ 67.37 ของทุนค่าเงินการทั้งสิ้น เทียบกับปีก่อน ซึ่งสหกรณ์หนี้สินจำนวน 6,764.42 ล้านบาท ลดลงจำนวน 454.21 ล้านบาท

3. แหล่งเงินทุน

สหกรณ์การเกษตรโคกดำเนินธุรกิจ โดยใช้เงินทุนของสหกรณ์เครดิตทางการค้า เงินรับฝากจากสมาชิก และเงินอื่น ๆ ซึ่งไม่เพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องอาศัยเครดิตทางการเงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นเงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร

ในระหว่างปีสหกรณ์ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จำนวน 3,888.55 ล้านบาท เทียบกับปีก่อน ซึ่งสหกรณ์ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จำนวน 3,647.57 ล้านบาทเพิ่มขึ้น จำนวน 240.99 ล้านบาท

วันสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์มีเจ้าหนี้ที่เงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร จำนวน 4,483.81 ล้านบาท ได้แก่

– ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	3,664.49	ล้านบาท
– ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด	68.51	ล้านบาท
– ทุนส่งเสริมสหกรณ์	462.36	ล้านบาท
– ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ	88.65	ล้านบาท
– อื่น ๆ	87.75	ล้านบาท
– เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	92.23	ล้านบาท

ความสามารถในการชำระหนี้ ถึงแม้ความสามารถในการชำระหนี้หมุนเวียนจะลดลง แต่ก็ไม่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และสมาชิกของสหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ที่ถึงกำหนดชำระในอัตราร้อยละ 55.45

จากอัตราส่วนหมุนเวียน อัตราส่วนของสินค้าและส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียน ปรากฏว่า สหกรณ์มีฐานะการเงินอยู่ในสภาพที่ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร หรือสินทรัพย์หมุนเวียนไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้โดยเร็ว

จักรกฤษณ์ ทองทัม (2531:14) ได้ทำการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด พ.ศ. 2518-2529 อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า มีปัจจัยที่ส่งผลให้สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด มีความเจริญก้าวหน้าคือ

1. สหกรณ์ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ตลอดจนสมาชิกสหกรณ์ไม่ว่าจะเป็นคานประสานงาน การบริการแก่สมาชิก ตลอดจนการให้การศึกษอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์
2. สหกรณ์มีทุนดำเนินงานสูงถึงแม้ว่าบางส่วนเป็นเงินกู้ แต่ก็เงินกู้ อัตราดอกเบี้ยต่ำจากธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
3. สหกรณ์มีปริมาณธุรกิจซื้อที่เท่ากับสมาชิกสูง เช่น มีการทำปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช เครื่องมืออุปโภคบริโภค น้ำมัน มาจำหน่ายให้กับสมาชิกทั้งในรูปแบบเงินสดและการให้สินเชื่อเป็นสิ่งของ
4. สมาชิก กรรมการเจ้าหน้าที่ ตลอดจนพนักงาน มีความรู้มีความเสียสละ และสมัครสมานสามัคคีกัน
5. สหกรณ์ได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เป็นอย่างดีในเรื่องเร่งรัดหนี้สิน การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์

วัชรพงศ์ ภูมิ่งภูษิต (2531:55) ได้ทำการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ์ จำกัด พ.ศ. 2523-2530 จังหวัดปราจีนบุรี กล่าวว่า สหกรณ์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร คือ หนี้สินของสหกรณ์มีจำนวนลดลงทุกปี ถ้าไรจากการดำเนินงานสหกรณ์สามารถทำอะไรได้เพิ่มขึ้น จากเดิม และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทางด้านรายได้สหกรณ์มีรายได้ที่สำคัญจากธุรกิจซื้อเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายจ่ายที่สำคัญคือ ค่าจ้าง และเงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ คอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ซึ่งรายจ่ายเหล่านี้สหกรณ์ได้พยายามลดบางส่วนที่ไม่จำเป็นลง เพื่อเป็นการลดภาระของสหกรณ์

สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ์ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ในกลุ่มธุรกิจเดียวกันแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์ จากการวิเคราะห์หัตถ์ราคาไรสุทธิของสหกรณ์ ปรากฏว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ได้มีการขยายธุรกิจให้เจริญก้าวหน้ามากกว่าเดิมทุกปี จนทำให้กำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับมาตรฐานของกลุ่มก็เป็นที่น่าพอใจ อัตราส่วนการเป็นหนี้สหกรณ์ได้พัฒนาจนเป็นที่น่าสนใจจากเดิมที่มีอัตราสูง สหกรณ์ได้ดำเนินการโดยสหกรณ์เพิ่มทุนปัจจุบันอัตราส่วนการเป็นหนี้ของสหกรณ์ต่ำกว่ามาตรฐานของกลุ่มมาก สภาพคล่องของสหกรณ์ สหกรณ์ได้ปรับปรุงบริหารสภาพคล่อง จนทำให้สหกรณ์ มีสภาพคล่องสูงกว่ามาตรฐานของกลุ่ม และมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามอัตราภาระหนี้ของสินทรัพย์ ยังนับว่าต่ำกว่ามาตรฐานของกลุ่มอยู่มาก ซึ่งแสดงถึงปริมาณของธุรกิจกับขนาดของสินทรัพย์ ซึ่งสหกรณ์จะต้องปรับปรุงทางด้านประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของสหกรณ์ให้สูงขึ้น

จรรยา ชัยทัศน์ (2532:54) กล่าวว่าจากการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรดำเนินสะดวก จำกัด ปรากฏว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งก็มาจากสาเหตุหลาย ๆ ด้านดังนี้

1. ด้านการจัดการและการวางแผนสหกรณ์ ควรจะกำหนดแผนงานระยะยาวเพื่อที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานได้ทัน เนื่องจากมีเวลามากพอในการแก้ไข แต่ทางที่ดี สหกรณ์ควรกำหนดทั้งแผนงานระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไป เพราะงานบางอย่างแผนงานระยะยาวอาจจะใช้ไม่ได้ ส่วนในเรื่องของการคัดเลือกพนักงานเข้ามาทำงานในสหกรณ์ จะต้องถือเอาความสามารถและความซื่อสัตย์เป็นเกณฑ์ เพราะว่าสหกรณ์ต้องทำธุรกิจกันคนจำนวนมาก พนักงานต้องมีความสามารถสูง ทั้งในเรื่องของสหกรณ์และการตลาด เพื่อที่จะแข่งขันกับพ่อค้าได้และต้องมีความสามารถในการจัดการสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

2. ด้านการดำเนินธุรกิจ

- 2.1 สหกรณ์ต้องระดมเงินฝากจากสมาชิกให้มากขึ้นอีก เพราะเงินที่สหกรณ์สามารถกู้จาก ธกส. โคนั้น ไม่เพียงพอกับความต้องการเงินกู้ของสมาชิก

- 2.2 ในด้านของธุรกิจการซื้อขายสหกรณ์ฯ ควรหาสินค้าที่สมาชิกมีความต้องการมาจำหน่ายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกับของสหกรณ์และสมาชิก สหกรณ์ได้กำไรจากการดำเนินงาน และสมาชิกได้สินค้าราคาถูก และต้องมีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนะนำชักชวนให้สมาชิกหันมาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้น

3. คำนสมาชิก

สมาชิกยังขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ซึ่งขาดความซื่อสัตย์ต่อสหกรณ์ ขาดความรับผิดชอบในหนี้สินของคนที่ถูกไปจากสหกรณ์ และไม่ชอบทำธุรกิจกับสหกรณ์ รวมถึงเงินกู้ที่ได้จากสหกรณ์ฯ สมาชิกยังนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ไม่เท่าที่ควร ฉะนั้น สหกรณ์ควรชี้แจงให้สมาชิกถึงวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ให้มากยิ่งขึ้น

บุพา ยอดพิจิตร (2533: ไม่ระบุหน้า) ได้ทำการศึกษาระเบียบวิธีเฉพาะเรื่องวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด พ.ศ. 2527-2531 อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า สหกรณ์มีการดำเนินงานในเกณฑ์ไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนสภาพคล่องของสหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด กับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลปรากฏว่ามีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นค่อนข้างสูง อัตราส่วนหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น และอัตราส่วนตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน นอกจากนี้มีค่าอัตราส่วนสูงกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น ส่วนค่าแนวโน้มของสหกรณ์ในการดำเนินงานในอนาคต ปรากฏว่าทรัพย์สินทั้งสิ้นของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์มีแนวโน้มลดลงในค่านธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจที่ทำรายได้ให้แก่สหกรณ์มากที่สุด คือ ธุรกิจเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการซื้อ ตามลำดับ ในค่านจำนวนสมาชิกของสหกรณ์มีจำนวนลดลงทุกปี สาเหตุเกิดจากสมาชิกลาออก ย้ายไปอยู่นอกสหกรณ์ และการเสียชีวิตของสมาชิก ซึ่งมีจำนวนมากกว่าที่สมัครเข้ามาใหม่

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

1. การวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี
ได้แก่

1.1 รายงานกิจกรรมประจำปีของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
อำเภอวิชนานนคร จังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแต่ปีการเงิน พ.ศ. 2528-2532

1.2 รวบรวมคนควาข้อมูลจากหอสมุด คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. วิธีการวิเคราะห์

2.1 วิเคราะห์โดยใช้วิธีแบบพรรณนา เป็นการรวบรวมข้อมูลของ
สหกรณ์การเกษตรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานฐานะต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพย์สิน
หนี้สิน รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิ โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันในรอบของตาราง
และยังเปรียบเทียบในรอบของรอยละเพื่อสะดวกในการอธิบาย โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.
2528-2532

2.2 ทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้เปรียบเทียบกับ
กลุ่มสหกรณ์ขนาดเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนมาตรฐานของเขตเศรษฐกิจการเกษตร
ซึ่งสามารถแบ่งอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออกได้ 4 ประเภท

2.2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity
ratio) อัตราส่วนหมุนเวียน (Current ratio)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{ต่อ 1}$$

2.2.2 วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debts ratio)

อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน (Total debts to net worth ratio)

$$= \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{ทุนของสหกรณ์}} \quad \text{ต่อ 1}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ = การใช้งานที่สหกรณ์ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency ratio) อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (Total assets turnover)

$$= \frac{\text{ยอดรวมรายได้ทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \text{รอบ}$$

อัตรายลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on total assets)

$$= \frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \%$$

2.2.4 วิเคราะห์อัตราส่วนผลกำไร (Profitability ratio) อัตรากำไรสุทธิ (Profit margin on sales)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \quad \%$$

อัตรายลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on net worth)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \%$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ในรอบระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2532 สามารถวิเคราะห์ความก้าวหน้าได้จากตารางที่ 1 ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้

จำนวนสมาชิกในรอบระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา สหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด มีจำนวนสมาชิกในปี พ.ศ. 2528-2532 ดังนี้คือ 983 คน, 1,000 คน, 935 คน, 943 คน และ 931 คน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในปี 2529 สมาชิกเพิ่มขึ้น และปีต่อมาก็ลดลงทุกปี สาเหตุที่สมาชิกลดลงเนื่องจากสมาชิกลาออกด้วยความสมัครใจ และปลดออกจากสมาชิก จำนวนสมาชิกลดลงของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี 2528-2532 คือ 17 คน, 82 คน, 13 คน, 33 คน และ 13 คน ตามลำดับ

ทุนเรือนหุ้น จากการดำเนินงานในรอบ 5 ปี ในปี พ.ศ. 2528-2532 ที่ผ่านมาสหกรณ์มีทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนี้ 839,450.00, 950,100.00, 985,350.00, 1,094,050.00 และ 1,165,200.00 ตามลำดับ สาเหตุที่ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะสมาชิกต้องการเงินทุนเพิ่มขึ้นทุกปี และสหกรณ์จะให้กู้โดยหักเงินกู้ส่วนหนึ่งไว้ให้สมาชิกถือเป็นหุ้นไว้ในสหกรณ์ ทำให้ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปีตลอดมา

เงินสำรอง เป็นเงินจำนวนหนึ่งที่สหกรณ์จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีไว้เพื่อจ่ายชดเชยการขาดทุน จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าปี พ.ศ. 2528-2532 สหกรณ์ไม่มีเงินสำรองเหลืออยู่ เพราะสหกรณ์ยังมียอดค้างขาดทุนจะอยู่ 134,443.34 บาท

เงินรับฝาก จากตารางที่ 1 ในปี 2528-2532 สหกรณ์ไม่มีเงินรับฝาก แต่จะเริ่มมีเงินฝากในปี 2531 จำนวน 57,295.71 บาท ในระหว่างปีมีสมาชิกฝากเงินเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 23,020.95 บาท ในปี 2532 สหกรณ์มีเงินรับฝากจำนวน 80,316.66 บาท

โดยแบ่งเงินรับฝากออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ เงินฝากออมทรัพย์ 22,944.16 บาท เงินเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงินฝากประจำ 30,005.19 บาท เงินฝากสัจจะออมทรัพย์ 27,367.31 บาท

จากตารางแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการฝากเงินของสมาชิกเริ่มสูงขึ้น ย่อมเป็นผลดีทั้งทางบ้านสมาชิกและสหกรณ์ คือ สมาชิกสามารถลงทุนหาประโยชน์ในสหกรณ์ของตนเอง และสหกรณ์มีทุนดำเนินงานมากขึ้น

รายการกู้เงินจาก ชกส. เงินกู้ของสหกรณ์ได้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์จ่ายให้สมาชิก ในปี พ.ศ. 2528-2532 เท่ากับ 13,036,812.07, 14,660,312.07, 16,504,312.07, 18,164,605.57 และ 3,983,243.75 ตามลำดับ ให้สมาชิกกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร เป็นจำนวนเงิน 150,000 บาท และกู้เพื่อจัดหาวัสดุทางการเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ในปี 2528-2529 เท่ากับ 2,574,044.00 บาท, 2,747,244.00 บาท

การให้เงินกู้แก่เกษตรกร

เงินกู้ที่สหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ให้สมาชิกมี 2 ประเภท ได้แก่

1. เงินระยะสั้น ชำระคืนตามเวลาที่ขายผลผลิตได้ ระยะเวลาในการชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุพิเศษ อาจให้เวลาไม่เกิน 15 เดือน นับตั้งแต่วันที่จำหน่ายผลผลิตเงินระยะสั้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการทำนา ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น
2. เงินระยะปานกลาง ชำระคืนเป็นงวด ๆ ระยะเวลาในการชำระคืน ภายใน 3 ปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุพิเศษให้ได้ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่จำหน่ายหรือหลักฐานการกู้เงิน เงินระยะปานกลาง เช่น กู้เพื่อสร้างบ้านพักอาศัย บุกเบิกที่ดิน ฃ่ที่ดิน ซื้อเครื่องสูบน้ำ ซื้อที่ดิน ซื้อเครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์แบ่งออกได้เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ส่วนหนึ่ง ได้แก่ เงินเดือนและค่าจ้างพนักงานไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยงพาหนะ คอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก ค่าใช้จ่ายประมุขใหญ่ ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่า
เครื่องเขียนแบบพิมพ์

จากตารางที่ 2 แสดงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่สหกรณ์
มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ คอกเบี้ย
จ่ายเงินรับฝาก ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ และค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ เปรียบเทียบกับ
ปี 2532 ได้ดังนี้ เงินเดือนและค่าจ้าง 98,275.00 คิดเป็นร้อยละ 9.63 ลดลงเป็น
69,774.00 คิดเป็นร้อยละ 10.41 ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ 23,095.00 คิดเป็นร้อยละ 2.26
ลดลงเป็น 21,857.00 คิดเป็นร้อยละ 0.00 คอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก 2,567.61 คิดเป็นร้อยละ
0.25 เพิ่มขึ้นเป็น 5,365.14 คิดเป็นร้อยละ 0.80 ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ 5,444.50 คิด
เป็นร้อยละ 0.53 เพิ่มขึ้นเป็น 8,144.00 คิดเป็นร้อยละ 1.21 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์
5,316.76 คิดเป็นร้อยละ 0.52 เพิ่มขึ้นเป็น 12,845.75 คิดเป็นร้อยละ 1.92 จะเห็นได้ว่า
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนเกษตร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532 (หน่วย:บาท)

รายการ	ปีการเงิน				
	2528	2529	2530	2531	2532
1. จำนวนสมาชิก	983.00	1,000.00	935.00	943.00	937.00
2. ทุนเรือนหุ้น	839,450.00	950,100.00	985,350.00	1,094,050.00	1,165,200.00
3. เงินสำรอง	-	-	-	-	-
4. เงินรับฝาก	-	-	-	57,295.71	80,316.66
5. รายการเงินจาก อกส.					
- เพื่อจ่ายให้สมาชิก	13,036,812.07	14,660,312.07	16,504,312.07	18,164,605.57	3,983,243.75
- เพื่อจัดทาสหกรณ์เกษตร มีจำหน่าย	2,574,044.00	2,747,244.00	-	-	-
- เงินระยะยาวเพื่อการ เกษตร	150,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	15,000.00
6. เงินอุดหนุนส่งเสริมสหกรณ์ฯ	150,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	15,062.53
7. เจ้าหนี้การค้า อตก.	662,809.65	662,809.65	498,549.91	496,549.91	496,549.91

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ปีการเงิน				
	2528	2529	2530	2531	2532
8. รวมมูลค่าเงินงานเมื่อสิ้นปี	6,036,761.22	6,231,311.65	6,386,471.10	6,655,876.68	6,394,073.00
9. เงินที่จ่ายสมาชิกแต่แรก	13,681,685.00	15,448,164.00	17,284,849.00	19,422,781.00	4,331,703.25
10. เงินที่จ่ายแก่สมาชิกระหว่างปี	1,953,460.00	1,945,479.00	1,836,632.00	2,137,932.00	1,406,158.00
11. การชำระคืนเงินของสมาชิกรวม แต่แรก	9,850,161.00	11,556,691.00	13,097,700.00	14,928,810.00	4,600,418.00
12. การชำระคืนเงินของสมาชิก ระหว่างปี	1,388,377.50	1,706,532.00	1,541,007.00	1,831,110.00	2,118,077.00
13. เงินคงเหลือของสมาชิกเมื่อสิ้นปี	3,831,524.00	4,052,971.00	4,348,596.00	4,655,418.00	4,262,866.00
14. กำไร(ขาดทุน) สุทธิประจำปี	103,856.12	33,958.00	60,345.25	87,745.11	46,847.18

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด แยกตามประเภท

รายการ	2528		2529		2530		2531		2532	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
- เงินเดือนและค่าจ้าง	98,275.00	9.63	101,400.00	8.10	85,125.00	10.91	83,670.00	10.08	69,774.00	10.41
- ค่ารักษาพยาบาล	0.00	0.00	655.00	0.06	220.00	0.03	220.00	0.03	195.00	0.00
- ค่าเบี้ยเลี้ยงสหกรณ์	23,095.00	2.26	25,283.00	2.02	23,586.00	3.02	24,397.00	2.94	21,857.00	0.00
- ค่าเบี้ยประชุม	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าธรรมเนียมธนาคาร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าบำนาญพนักงาน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20,400.00	3.04
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	5,444.50	0.53	7,006.50	0.56	6,022.00	0.77	5,012.50	0.60	8,144.00	1.21
- ค่าเช่าสำนักงาน	18,000.00	1.76	10,500.00	0.84	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าน้ำ-ค่าไฟฟ้า	2,413.19	0.24	2,125.20	0.17	1,598.67	0.21	1,725.35	0.21	2,096.00	0.31
- ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา สินทรัพย์	3,200.00	0.31	1,295.00	0.10	2,046.00	0.26	4,522.00	0.55	2,827.00	0.42
- ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	5,316.76	0.52	9,005.62	0.73	10,547.25	1.35	12,704.50	1.53	12,845.75	1.92
- ค่าดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	2,567.61	0.25	1,944.26	0.16	2,582.03	0.33	4,842.99	0.58	5,365.14	0.80

96037

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	2528		2529		2530		2531		2532	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
- ออกเบี้ยจ่ายสะสม	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	198.30	0.03
พนักงาน										
- ค่าใช้จ่ายวิทยุประชุมใหญ่	4,645.00	0.46	4,960.00	0.40	1,756.00	0.23	4,830.00	0.58	4,500.00	0.67
- ค่าน้ำมันรถยนต์	0.00	0.00	7,169.00	0.57	3,847.00	0.49	5,547.00	0.67	5,760.00	0.86
- ค่าโทรศัพท์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	8,430.00	0.83	8,241.75	0.66	5,650.00	0.73	5,578.00	0.67	3,572.00	0.53

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนาทร จำกัด

ธุรกิจการซื้อ

สหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ได้หาสินค้าและบริการมาจำหน่าย ได้แก่ ปุ๋ย วัสดุการเกษตร ยาปราบศัตรูพืช ข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าวโพก และสินค้าทั่วไป นับว่าเป็นหน้าที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวก และลดต้นทุนในการผลิตให้แก่สมาชิกอีกด้วย เป็นทางหนึ่งที่จะเพิ่มรายได้แก่สมาชิก ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มธุรกิจแก่สหกรณ์ด้วย จากตารางที่ 3 ในระหว่างปี 2528-2532 สมาชิกได้ซื้อปุ๋ยเป็นอันดับแรก แต่มีบางปีลดลง คือ ปี 2532 สาเหตุเพราะว่าสมาชิกไม่สามารถชำระค่าปุ๋ย ได้ตามกำหนดเวลา โดยสังเกตจากคอกเบี้ย ค่าปรับเพิ่มกำหนดชำระที่สูงขึ้นมาก และเป็นรายได้ที่สำคัญรายได้หนึ่งของสหกรณ์

ในปี 2528-2532 สหกรณ์ขายปุ๋ย ให้สมาชิก จำนวน 482,845.00 บาท จำนวน 9,725.00 บาท จำนวน 89,173.00 บาท จำนวน 388,465.00 บาท จำนวน 3,239.25 บาท และ จำนวน 320,880.00 บาท ตามลำดับ

รายได้ของสหกรณ์

รายได้ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ที่สำคัญมีอยู่ 4 รายการคือ

1. รายได้จากธุรกิจเครดิต
2. รายได้จากธุรกิจการซื้อ
3. รายได้จากธุรกิจการขาย
4. รายได้อื่น ๆ เช่น คอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า หนี้สูญรับคืน

จากตารางที่ 4 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ในปี 2528-2532 สหกรณ์มีรายได้จากธุรกิจเครดิตมากเป็นอันดับแรก เป็นเงิน 538,936.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.12 จำนวน 580,825.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.86 จำนวน 575,811.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.90 จำนวน 581,439.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.22 และจำนวน 579,247.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.48 ตามลำดับ รองลงมาคือ ธุรกิจการซื้อ เป็นเงิน 366,294.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.03 จำนวน 493,412.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.42 จำนวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ขุมกิจการของสหกรณ์การเกษตรวิชนาคร จำกัด ปี 2528-2532

รายการ	2528		2529		2530		2531		2532	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
ปยุ	164,690.00	44.96	119,535.00	24.23	141,000.00	69.01	54,520.00	23.62	3,100.00	3.39
วัสดุการเกษตร	0.00	0.00	9,445.00	1.91	280.00	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00
ยาปราบศัตรูพืช	405.00	0.11	84,010.00	17.03	0.00	0.00	0.00	0.00	4,758.00	5.20
ข้าวสาร	147,870.00	40.37	199,200.00	40.37	17,835.00	8.73	102,480.00	44.41	13,080.00	14.29
สินค้าทั่วไป	1,309.25	0.36	1,930.00	0.39	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เมล็ดพันธุ์ข้าวโพค	52,020.00	14.20	79,292.00	16.07	45,188.00	22.12	73,790.00	31.97	70,590.00	77.12
รวม	366,294.25	100	493,412.00	100	204,303.00	100	230,790.00	100	71,528.00	100

ที่มา : รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรวิชนาคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532

ตารางที่ 4 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532

รายการ	2528		2529		2530		2531		2532	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
ธุรกิจเครดิต	538,936.00	47.19	580,825.00	42.86	375,811.00	66.90	581,439.50	66.22	579,247.75	86.48
ธุรกิจการซื้อ	366,294.25	32.03	493,412.00	36.42	204,303.00	23.74	230,790.00	26.29	70,590.00	10.54
ธุรกิจการขาย	115,223.00	10.07	176,922.00	13.06	0.00	0.00	17,262.00	1.97	0.00	0.00
รายได้อื่น ๆ	123,265.75	10.78	103,795.41	7.66	80,550.03	9.36	48,505.78	5.52	19,969.86	2.98
รวม	1,143,719.00	100	1,354,954.41	100	860,664.03	100	877,997.28	100	669,807.61	100

ที่มา : รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532

ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร
 สาขาวิชนานครโนนโดย

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปี พ.ศ. 2528-2532

ปี พ.ศ.	ทรัพย์สินทั้งหมด	ทุนทั้งหมด	หนี้สินทั้งหมด	รายได้ทั้งสิ้น	รายจ่าย	กำไรสุทธิ
2528	6,036,761.22	791,655.91	5,245,105.31	167,077.00	268,392.99	103,856.12
2529	6,231,311.65	939,634.17	5,291,677.48	178,717.00	227,793.70	33,958.26
2530	6,386,471.10	922,928.92	5,463,542.18	147,004.00	302,946.83	60,345.25
2531	6,655,876.68	945,183.81	5,710,692.82	146,986.00	307,502.03	87,845.11
2532	6,394,077.00	969,336.63	5,424,736.37	176,030.60	235,528.37	146,847.18

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด

204,303.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.74 จำนวน 230,790.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.29 และจำนวน 70,590.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.54 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า สหกรณ์การเกษตรวิชนนคร จำกัด ระหว่างปี 2528-2532 มีรายได้หลักจากธุรกิจเครดิตตลอด 5 ปี เท่ากับ 2,856,259.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.20 รองลงมาได้แก่ รายได้จากธุรกิจการซื้อตลอด 6 ปี เท่ากับ 1,365,389.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.83 นอกจากนี้รายได้จากรายได้อื่น ๆ เท่ากับ 376,086.83 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.62 และรายได้จากธุรกิจการขาย เท่ากับ 309,407.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.30 ตามลำดับ

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio)

เป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินผลความสามารถของการบริหารเงินทุนที่กิจการมีอยู่ เกิดจากการเปรียบเทียบโดยนำรายการที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน สำหรับระยะเวลาหนึ่งมาสัมพันธ์กันในรูปของสัดส่วน หรืออัตราร้อยละ จะช่วยในการตัดสินใจของผู้ที่สนใจ หรือเกี่ยวข้องกับกิจการนั้น เนื่องจากการวิเคราะห์นี้จะชี้ช่องทางบางสิ่งทำให้ผู้วิเคราะห์เห็นอะไรบางอย่างที่สามารถหาข้อเท็จจริงได้ ผู้วิเคราะห์ฐานะการเงินจึงเปรียบเสมือนนักสืบ ผู้วิเคราะห์จึงนิยมใช้อัตราส่วนหลายประเภทในการวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง ซึ่งการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินไม่ใช่เรื่องยุ่งยากซับซ้อน เนื่องจากมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณอยู่แล้ว แต่การจะนำผลลัพธ์ที่คำนวณได้มาใช้ประโยชน์เป็นเรื่องยุ่งยากมาก ผู้ใช้จะต้องเข้าใจความเป็นมาของอัตราส่วนแต่ละอัตราส่วน ปัจจัยต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในอัตราส่วนนั้น ๆ การนำประโยชน์จากอัตราส่วนต้องอาศัยการแปลความ ความชำนาญและไหวพริบของผู้วิเคราะห์

อัตราส่วนส่วนใหญ่ของการเงินนั้นจะใช้ประโยชน์ได้มาก เมื่อนำมาแปลความและอาศัยการเปรียบเทียบ ซึ่งกระทำได้ 3 รูปแบบ คือ

1. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของประเทศ
2. เปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน
3. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนในอดีตของกิจการนั่นเอง

สำหรับการศึกษาคำนี้ จะเปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่รับค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สหกรณ์ขนาดกลางในเขตเศรษฐกิจการเกษตรที่ 2 สำหรับการจิวาสหกรณ์ใหม่เป็นสหกรณ์ขนาดโตนั้น มีเกณฑ์ดังนี้

1. สหกรณ์ขนาดเล็ก ทุนดำเนินงานต่ำกว่า 5 ล้านบาท
2. สหกรณ์ขนาดกลาง ทุนดำเนินงานเกินกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 15 ล้านบาท
3. สหกรณ์ขนาดใหญ่ ทุนดำเนินงานเกินกว่า 15 ล้านบาท

สหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดกลางอยู่ในเขตเศรษฐกิจการเกษตรที่ 2 มีการเปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน คือ ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

อัตราส่วน	เกณฑ์กลุ่มเขต 2
อัตราส่วนหมุนเวียน (ต่อ 1)	1.46
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (ต่อ 1)	2.47
อัตรากา รหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (รวม)	0.31
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)	3.42
อัตราส่วนกำไร (ร้อยละ)	10.97
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (ร้อยละ)	11.50

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็น 4 ประเภท

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debts Ratio)
3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio)
4. วิเคราะห์อัตราส่วนผลกำไร (Profitability Ratio)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) เขียนเป็น
สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{คือ } 1$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ 1.46 : 1

ตารางที่ 7 อัตราส่วนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปี 2528-2532

ปีพ.ศ.	ทรัพย์สินหมุนเวียน (บาท) ^{1/}	หนี้สินหมุนเวียน (บาท) ^{1/}	อัตราหมุนเวียน ^{2/}
2528	5,650,997.18	5,055,642.77	1.11
2529	5,889,075.80	5,132,214.94	1.14
2530	6,074,685.07	5,333,343.14	1.13
2531	6,391,097.72	5,604,879.16	1.14
2532	6,190,042.36	5,327,055.09	1.16
		ค่าเฉลี่ย	1.13

ที่มา : 1/ งบดุลปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด
2/ การคำนวณ

จากตารางที่ 7 อัตราส่วนหมุนเวียน (current ratio) ตามปกติแล้วพบว่า อัตราส่วนยิ่งสูงความคล่องตัวยิ่งมาก หรือมีความสามารถในการชำระหนี้สินมากหรือเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง หรือถ้ามีเงินทุนค่าความคล่องตัวมีน้อยเงินทุนหมุนเวียนก็ย่อมตามไปด้วย เมื่อนำเอาทรัพย์สินหมุนเวียนมาชำระหนี้ ส่วนที่เป็นเงินทุนหมุนเวียนแล้วก็ยังคงมีเงินเหลือในมือเหลืออยู่สำหรับค่าใช้จ่ายประจำวัน

จากผลการวิเคราะห์ในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2528-2532 ปรากฏว่ามีอัตราส่วน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมุนเวียนของสหกรณ์ฯ ค่ากว่าอัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ ในปี 2528-2532 เท่ากับ 1.11, 1.14, 1.13, 1.14, 1.16 ตามลำดับ สูงสุดในปี 2532 เท่ากับ 1.16 รองลงมาเท่ากับ 1.14, 1.13 ในปี 2529, 2531, 2530 ค่าสุดในปี 2528 เท่ากับ 1.11 และอัตราเฉลี่ย ทั้ง 5 ปี เท่ากับ 1.13 หมายความว่าสหกรณ์ฯต้องมีกระแสเงินสด ปรับปรุง อัตราส่วนหมุนเวียน ให้อยู่ในสภาพคล่อง (ภาพที่ 1)

2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debt Ratio) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$$

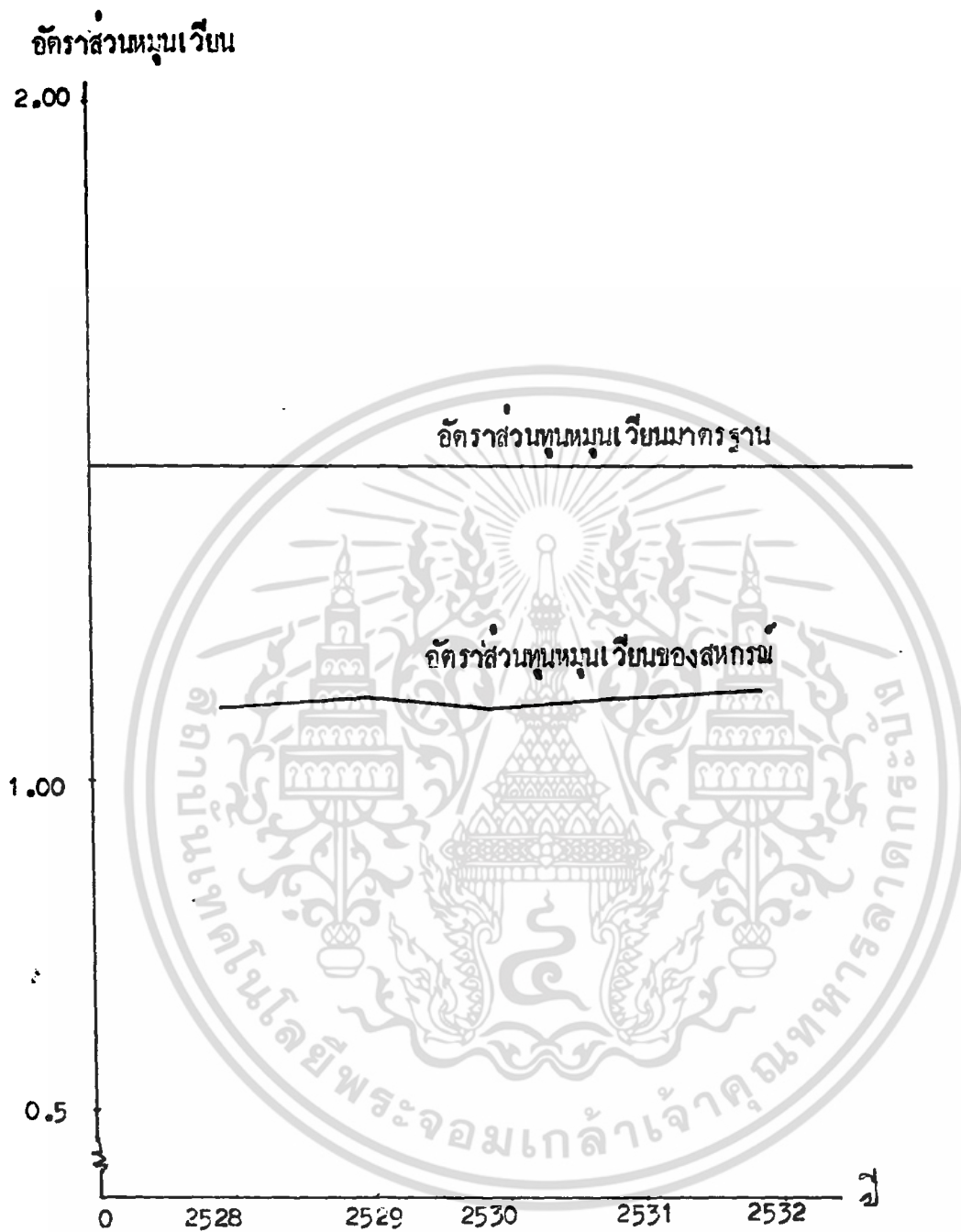
อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ 2.46

ตารางที่ 8 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปี 2528-2532

ปี พ.ศ.	หนี้สินทั้งหมด (บาท) ^{1/}	ทุนทั้งหมด (บาท) ^{1/}	อัตราส่วนการเป็นหนี้ ^{2/}
2528	5,245,105.31	791,655.91	6.62
2529	5,291,677.48	939,634.17	5.63
2530	5,463,542.18	922,928.92	5.91
2531	5,710,692.87	945,183.81	6.04
2532	5,424,736.37	969,356.63	5.59
		ค่าเฉลี่ย	5.95

ที่มา : 1/ งบดุลปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด
2/ การคำนวณ

จากตารางที่ 8 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Total debts to net worth ratio) ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ในระหว่างปี พ.ศ. 2528-2532 เท่ากับ 6.62, 5.63, 5.91, 6.04 และ 5.59 ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนในทุก ๆ ปี สูงกว่าอัตรา เปรียบเทียบมาตรฐาน และมีอัตราส่วนการเป็นหนี้เฉลี่ย 5.95 ซึ่งสูงกว่าอัตรามาตรฐานมาก แม้ว่ากำไรได้ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ แสดงว่าสภาพทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด เสี่ยงมากอยู่ในฐานะอันตราย

ภาพที่ 1 แสดงอัตราส่วนหมุนเวียนภาคธนาคารและอัตราส่วนหมุนเวียนของสหกรณ์
ปี 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สหกรณ์ประสบปัญหาการขาดทุนและต้องรับภาระในรูปแบบของดอกเบี้ยจำนวนมาก จึงควรแก้ไข โดยการระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มขึ้น และลดการกู้ยืมบางราย จนสามารถทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนลดต่ำลง (ภาพที่ 2)

3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio) เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพ คือ

3.1 อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (Total Assets Turnover) เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{รายได้ทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}} \quad \text{ต่อรอบ}$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ 0.31 รอบ

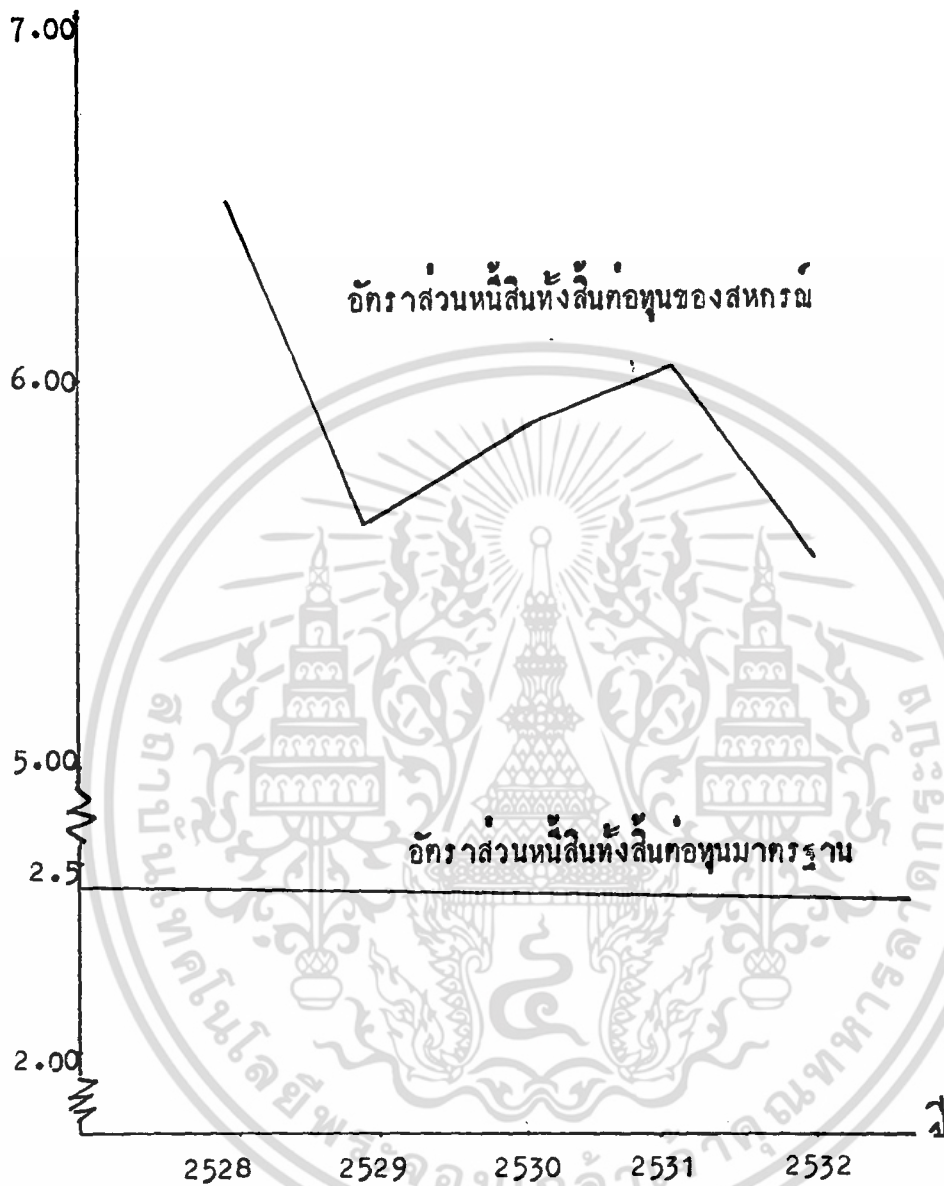
ตารางที่ 9 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ปี พ.ศ. 2528-2532

ปีพ.ศ.	รายได้ทั้งสิ้น(บาท) ^{1/}	สินทรัพย์ทั้งสิ้น(บาท) ^{2/}	อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น(รอบ) ^{3/}
2528	167,077.00	6,036,761.22	0.0276
2529	178,717.00	6,231,311.65	0.0286
2530	147,004.00	6,386,471.10	0.0230
2531	146,986.00	6,655,876.68	0.0220
2532	176,030.60	6,394,037.00	0.0275
		ค่าเฉลี่ย	0.0257

ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
 2/ งบดุล ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
 3/ การคำนวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราสวนหนี้สินทั้งสิ้นกองทุน

ภาพที่ 2 แสดงอัตราสวนหนี้สินทั้งสิ้นกองทุนภาครัฐและอัตราสวนหนี้สินทั้งสิ้นกองทุนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปี 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 9 อัตราส่วนหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น (Total assets turnover) ในปี 2528-2532 เท่ากับจำนวน 0.0276 รอบ จำนวน 0.0286 รอบ จำนวน 0.0230 รอบ จำนวน 0.0220 รอบ และจำนวน 0.0275 รอบ ตามลำดับ ซึ่งอัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานทุกปี ในแต่ละปีอัตราการหมุนของสินทรัพย์จะมีค่าใกล้เคียงกันและค่าเฉลี่ย ในรอบ 5 ปี เท่ากับจำนวน 0.0257 รอบ ทั้งนี้ สหกรณ์ควรพิจารณาปรับปรุง โดยเพิ่มปริมาณรายได้หรือลดสินทรัพย์บางส่วนที่มากเกินไปหรือควรออกไปหรือกระทำสองอย่างพร้อมกัน สรุปได้ว่าอัตราการหมุนของสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ลดลงทุกปี สหกรณ์ต้องหาทางเพิ่มปริมาณธุรกิจ (รายได้) ให้มากขึ้น เช่น ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ให้มากขึ้นกว่าที่ทำในปัจจุบัน เพื่อให้อัตราส่วนใกล้เคียงหรือสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของกลุ่มเดียวกัน (ภาพที่ 3)

3.2 อัตราส่วนผลตอบแทนค่าสินทรัพย์ (Return on total assets)

โดยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นตัวเฉลี่ย}} \%$$

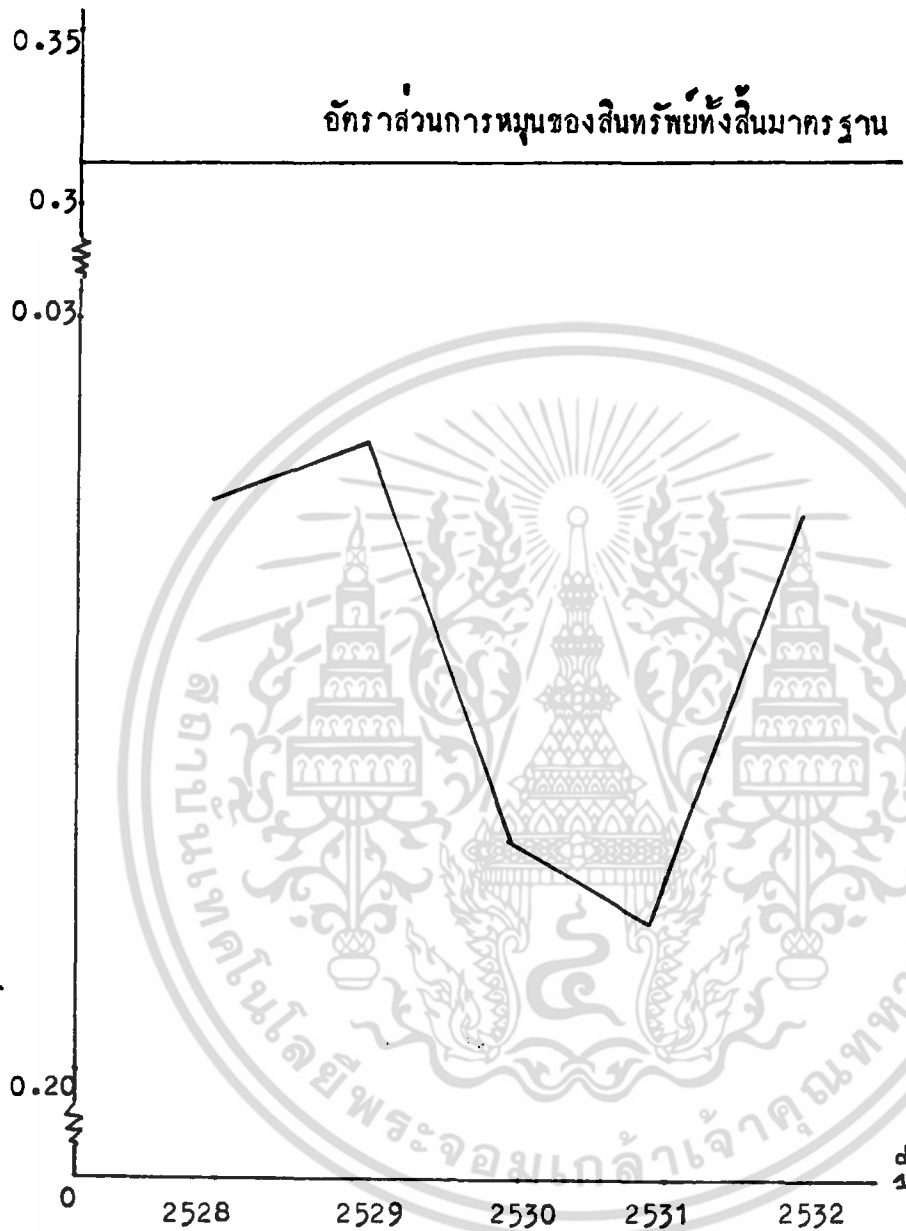
$$\text{อัตราส่วนที่ไขเปรียบเทียบกับร้อยละ} = 3.42$$

ตารางที่ 10 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปี พ.ศ. 2528-2532

ปีพ.ศ.	กำไรสุทธิประจำปี(บาท) ^{1/}	สินทรัพย์ทั้งสิ้นตัวเฉลี่ย ^{2/}	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%) ^{3/}
2528	103,856.12	6,036,761.32	1.72
2529	33,958.26	6,231,311.65	0.54
2530	60,345.25	6,386,471.10	0.94
2531	87,745.11	6,655,876.68	1.31
2532	46,847.18	6,394,037.00	0.73
		ค่าเฉลี่ย	1.04

ที่มา: 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร
ไม่ว่ากรณีใดๆ ที่จำกัดทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

ภาพที่ 3 แสดงอัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นมาตรฐานและอัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ปี 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2/ งบดุล ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
 3/ การคำนวณ

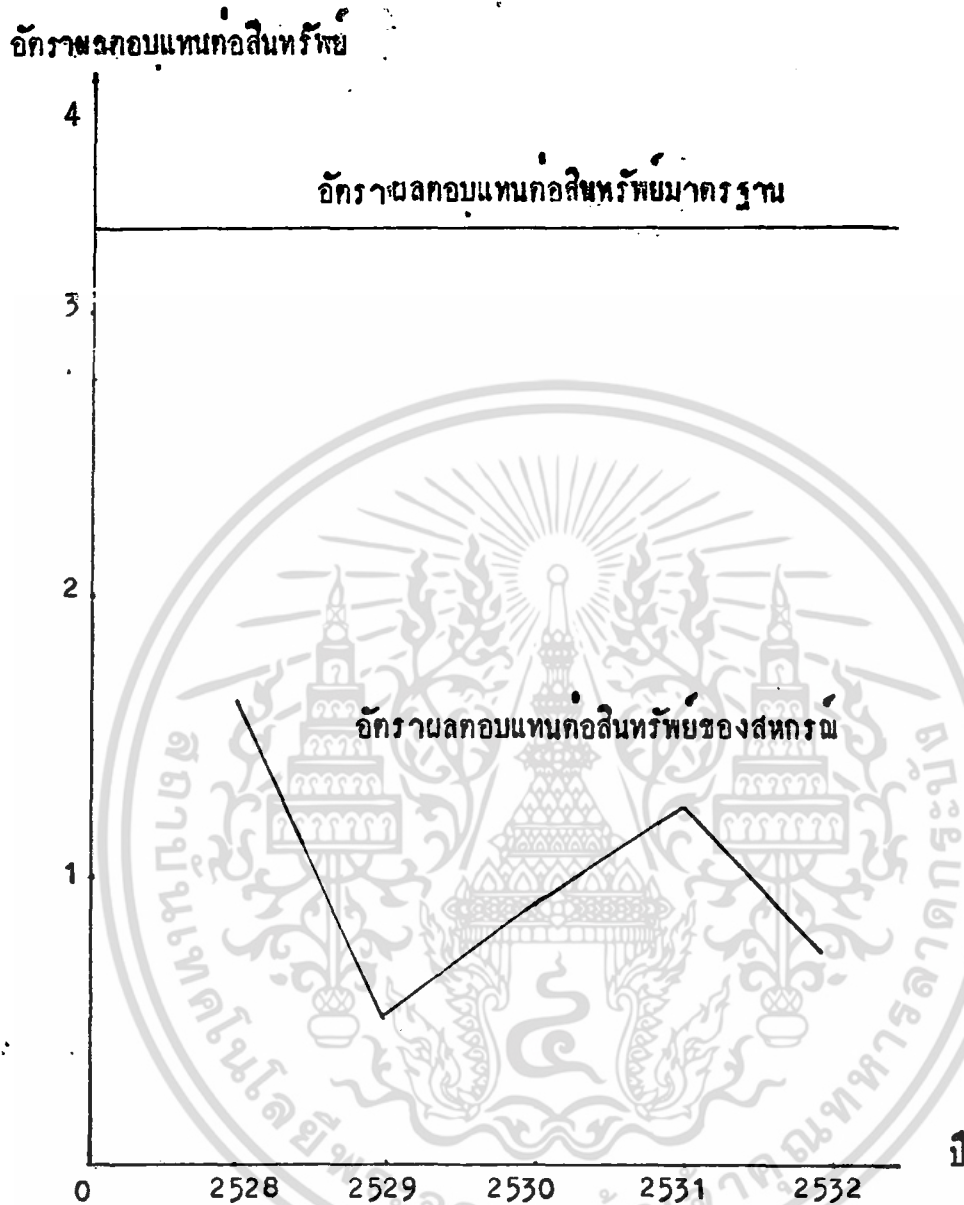
จากตารางที่ 10 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (return on total assets) อัตราส่วนที่ได้ในปี พ.ศ. 2528-2532 เท่ากับ 1.72, 0.54, 0.94, 1.31 และ 0.73 ตามลำดับ เฉลี่ยเท่ากับ 1.04 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน และมีขนาดเดียวกัน อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ มีอัตราส่วนค่อนข้างต่ำ สำหรับสาเหตุที่ทำให้อัตราส่วนต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นเพราะกำไรในการดำเนินงาน และประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ต่ำ (ภาพที่ 4)

4. อัตราส่วนวิเคราะห์ผลกำไร (Profitability Ratio)
 เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนที่ได้กับการลงทุนต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

4.1 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (profit margin on sales)
 เที่ยมเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \%$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ ร้อยละ 10.97

ภาพที่ 4 แสดงอัคราณคอบแทนทอสินทรีพยมาตฐานและอัคราณคอบแทนทอสินทรีพยของสทกรณอาคารเกษรวิชานนคร จากัก ปี 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปี 2528-2532

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิประจำปี ^{1/} (บาท)	รายได้ทั้งสิ้น ^{1/} (บาท)	อัตรากำไรสุทธิ ^{2/} (%)
2528	103,856.12	167,077.00	62.06
2529	33,958.26	178,717.00	19.00
2530	60,345.25	147,004.00	41.05
2531	87,745.11	146,986.00	59.69
2532	46,847.18	176,030.60	26.61
		ค่าเฉลี่ย	41.70

ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด

2/ การคำนวณ

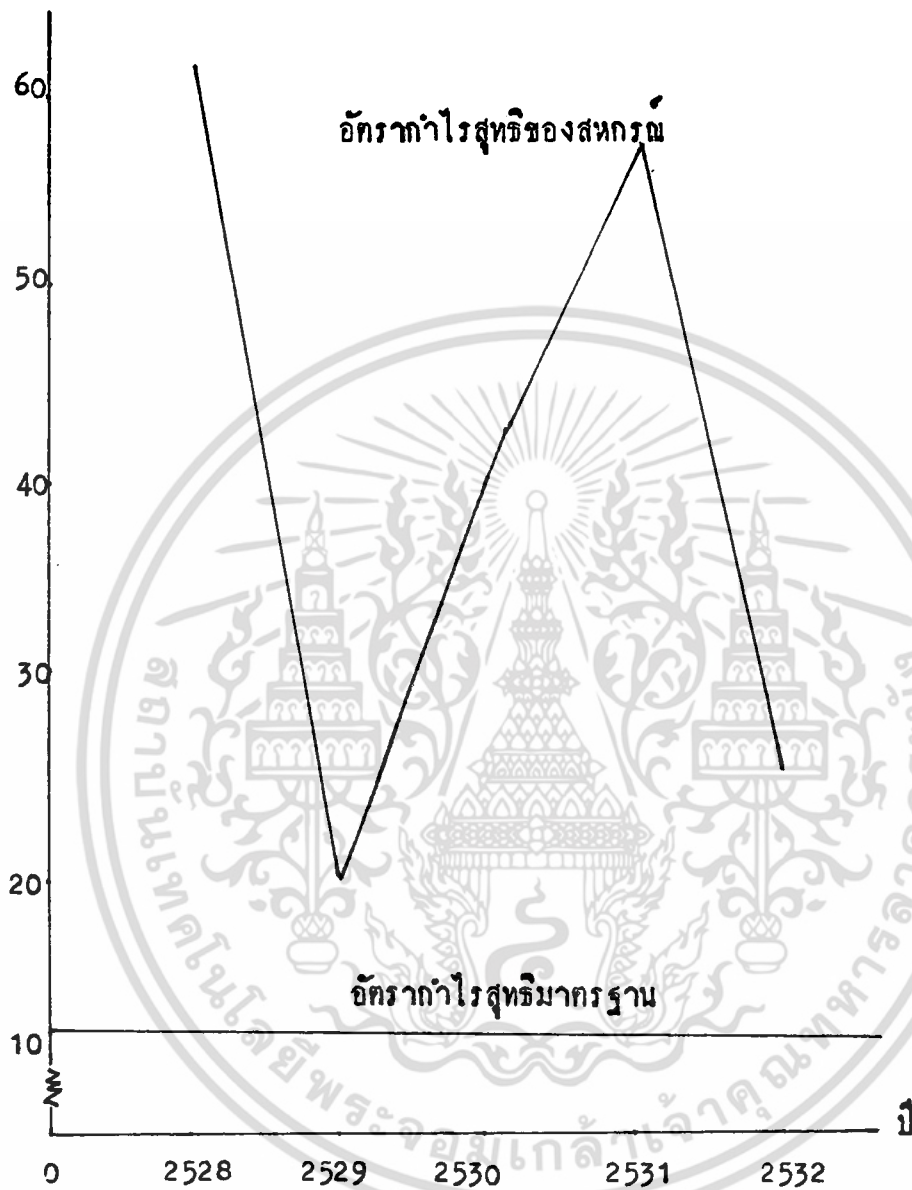
จากตารางที่ 11 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (profit margin on sales) ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (2528-2532) ปรากฏว่า สหกรณ์มีอัตราส่วนกำไรสุทธิ เท่ากับ 62.16, 19.00, 41.05, 59.69 และ 26.61 ตามลำดับ ในปี 2528 อัตราส่วนกำไรสุทธิจะสูงสุด เท่ากับ 62.16 รองลงมาปี 2531 เท่ากับ 59.69 และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่ำสุด ในปี 2529 เท่ากับ 19.00 ในปี 2532 เริ่มสูงขึ้น เท่ากับ 26.61 ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิเท่ากับ 41.70 ซึ่งในแต่ละปีมีอัตราสูงกว่าอัตรามาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบ

สรุป จากค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ เท่ากับ 41.70 เมื่อนำมา เปรียบเทียบกับอัตรากำไรสุทธิมาตรฐานจะสูงกว่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิต่อ รายได้อยู่ในระดับสูง กล่าวคือ สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับรายได้ของสหกรณ์เองแล้ว ต่ำกว่ามาตรฐาน จึงทำให้อัตรากำไรสุทธิต่อรายได้อัตราส่วนที่สูงกว่ามาตรฐาน (ภาพที่ 5)

4.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on net worth)

โดยสามารถแสดงเป็นสูตรได้ดังนี้ การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตรากำไรสุทธิ

ภาพที่ 5 แสดงอัตรากำไรสุทธิมาตรฐานและอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ปี 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \%$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบร้อยละ 11.50

ตารางที่ 12 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
ปี พ.ศ. 2528-2532

ปีพ.ศ.	กำไรสุทธิประจำปี ^{1/} (บาท)	ทุนถัวเฉลี่ย ^{2/} (บาท)	อัตราส่วนผลตอบแทน ของผู้ถือหุ้น (%) ^{3/}
2528	103,856.12	791,655.91	13.11
2529	33,958.26	939,634.17	3.61
2530	60,345.25	922,928.92	6.53
2531	87,745.11	945,183.81	9.28
2532	46,847.18	969,336.63	4.83
		ค่าเฉลี่ย	7.47

- ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
2/ งบดุล ปี พ.ศ. 2528-2532 ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด
3/ การคำนวณ

จากตารางที่ 12 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on net worth) ผลจากการวิเคราะห์ในปี พ.ศ. 2528-2532 อัตราส่วนผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 13.11, 3.61, 6.53, 9.28 และ 4.83 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าทุกปีของสหกรณ์ ลดลงทุกปี แต่กำไรสุทธิของสหกรณ์ที่โตไม่แน่นอน ทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นมีค่าไม่คงที่คือ จะเพิ่มขึ้นสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน ในปี พ.ศ. 2528 เท่ากับ 13.11 และลดต่ำสุด ในปี พ.ศ. 2529 เท่ากับ 3.61 ในปี พ.ศ. 2530-2531 เพิ่มขึ้นเท่ากับ 6.53, 9.28 แต่พอปี พ.ศ. 2532 อัตราส่วนกลับลดลงอีกเท่ากับ 4.83 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

7.47

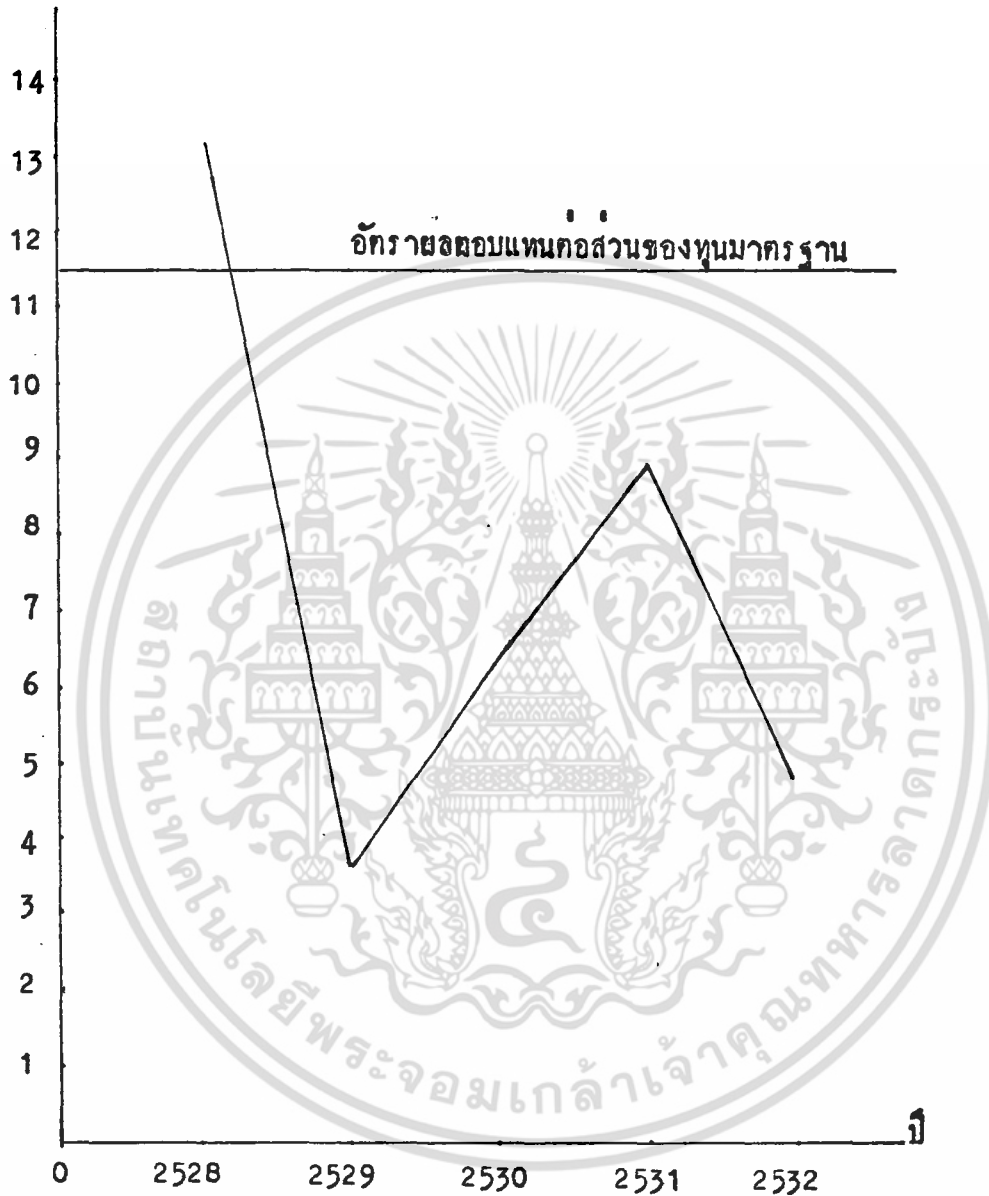
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์ ผลตอบแทนไม่คิดหรือน้อย
เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ ในเขตเศรษฐกิจเดียวกันและขนาด
เดียวกัน อัตราส่วนผลตอบแทนต่ำกว่ามาตรฐานมาก ซึ่งสหกรณ์จะต้องปรับปรุงขึ้นอีก
(ภาพที่ 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตรารวมตอบแทนก้อส่วนของทุน

ภาพที่ 6 แสดงผลตอบแทนก้อส่วนของทุนมาตรฐานและอัตรารวมตอบแทนก้อส่วนของทุนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานกร จำกัด ปี 2528-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

สหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด เป็นสหกรณ์ที่ดำเนินงาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ให้ความช่วยเหลือในด้านของเงินทุน และการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก จากการศึกษาในครั้งนี้มุ่งหวังที่จะทราบถึงปัญหาของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ว่ามีปัญหอะไรบางที่ควรแก้ไข ตลอดจนศึกษาถึงผลการดำเนินงาน ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (2528-2532) ในเรื่องของทรัพย์สินทั้งหมด ทุน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์ฯ

จากการร่างอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด โดยเฉลี่ย (2528-2532) ปรากฏว่าอัตราส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานของสหกรณ์ในระบับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด มีสภาพคล่องของทุนที่ต่ำกว่ามาตรฐานคือ มีเงินทุนหมุนเวียนต่ำ ความสามารถในการชำระหนี้สินมีน้อย

อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด โดยเฉลี่ย (2528-2532) ปรากฏว่าอัตราส่วนที่สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน และมีขนาดเดียวกัน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า ถ้าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงมากอาจจะ เป็นอันตรายต่อสหกรณ์ได้ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน

อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด โดยเฉลี่ยแล้ว (2528-2532) ปรากฏว่า อัตราส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ที่มีระบับเดียวกัน จากผลที่ได้แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้ปัจจัย หรือทรัพยากรในการดำเนินงานต่ำ

อัตราร่วมผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ) ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด โดยเฉลี่ย (2528-2532) ปรากฏว่า อัตราร่วมที่ต่ำกว่าอัตราร่วมมาตรฐานของสหกรณ์ระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการหากำไรสุทธิต่ำ

อัตราร่วมกำไรสุทธิ (ร้อยละ) ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด โดยเฉลี่ย (2528-2532) ปรากฏว่า อัตราร่วมที่สูงกว่าอัตราร่วมมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน

อัตราร่วมผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ร้อยละ) ของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด โดยเฉลี่ย (2528-2532) ปรากฏว่า อัตราร่วมที่ต่ำกว่าอัตราร่วมมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน

จากผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี ในรอบ 5 ปี (2528-2532) ผลที่โดดเด่นแล้วประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น

ขอเสนอแนะ

จากการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด ปรากฏว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งก็มาจากสาเหตุหลาย ๆ ด้าน พอจะสรุปถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหามา เพื่อให้สหกรณ์ฯ สามารถดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการและการวางแผน

สหกรณ์ควรจะกำหนดแผนงานระยะยาว เพื่อที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานได้ทัน เนื่องจากมีเวลามากพอในการแก้ไข แต่ทางที่ที่สหกรณ์ควรกำหนดทั้งแผนงานระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไป เพราะงานบางอย่างแผนงานระยะยาวอาจจะใช้ไม่ได้ ส่วนในเรื่องของการคัดเลือกพนักงานเข้ามาทำงานในสหกรณ์ จะต้องถือเอาความสามารถ และความซื่อสัตย์เป็นเกณฑ์ เพราะว่าสหกรณ์ฯ ต้องทำธุรกิจกับคนจำนวนมาก พนักงานต้องมีความสามารถสูง ทั้งใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการเข้าช้แทนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในประโยชน์ด้านการค้า

เรื่องของสหกรณ์และการตลาด เพื่อที่จะแข่งขันกับพ่อค้าได้ และต้องมีความสามารถในการไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชอฎุ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านการใช้สินเชือไม่ถูกต้องของสมาชิกสหกรณ์

3.3 สมาชิกยังไม่เข้าใจวิธีการของสหกรณ์ จึงทำให้ขาดความภักดีต่อสหกรณ์และมักจะมีการขายผลผลิตแก่พ่อค้าในทลาคอยู่เสมอ มิได้ร่วมกันทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างจริงจัง และวัตถุประสงค์ของสมาชิกในการเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ก็เพื่อการกู้เงินเป็นอันดับแรก

แนวทางการแก้ไข สหกรณ์คองหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิกหันมาทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างเต็มที่ เช่น ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และควรรู้แจ้งให้สมาชิกเข้าใจถึงหลักและวิธีการของสหกรณ์อย่างถูกต้อง

ฉะนั้น ในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนาทร จำกัด ควรจะทำการปรับปรุงอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนผลคอบแทนคอสินทรัพย์ อัตราส่วนผลคอบแทนคอส่วนของทุน เพราะอัตราส่วนที่ไคจากการดำเนินงานยังค้ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในระดัคเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน

จากผลการทำงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนาทร จำกัด จะเห็นว่าสหกรณ์ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงไคนั้นขึ้นอยู่กับสหกรณ์ คือ เจ้าหน้าที่และคัวสมาชิก ซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์ ทั้งนี้ทั้ง 2 ฝ่ายคองร่วมมือกันในการบริหารงานสหกรณ์จะคองมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเป็นผู่เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสุดท้ายผลประโยชน์ก็จะตามมายังสมาชิกทุกคน

เอกสารอ้างอิง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2530. รายงานสถิติการเงินสหกรณ์ประเภทการเกษตร. กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2528. ผลการศึกษางานของสหกรณ์การเกษตร บางพลี จำกัด อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.
- จักรกฤษณ์ ทองหับ. 2531. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้าน-ลาด จำกัด กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จำรูญ ชัยทัศน์. 2532. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรคำเนิน-สะควก จำกัด. กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ยุพา ยอดพิจิตร. 2533. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด. กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วัชรพงศ์ ภูมิ่งภูษชัย. 2531. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรี-มหาโพธิ์ จำกัด. กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานที่ว่าการอำเภอวัฒนานคร. ประวัติมหาคไทยส่วนภูมิภาค (โรเนียว).
- สหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด. 2528. รายงานกิจการประจำปี 2528, 31 มีนาคม 2528. (โรเนียว).
- สหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด. 2529. รายงานกิจการประจำปี 2529, 31 มีนาคม 2529. (โรเนียว).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด. 2530. รายงานกิจการประจำปี 2530, 31 มีนาคม 2530. (โรเนียว).
- สหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด. 2531. รายงานกิจการประจำปี 2531, 31 มีนาคม 2531. (โรเนียว).
- สหกรณ์การเกษตรวิชนานคร จำกัด. 2532. รายงานกิจการประจำปี 2532, 31 มีนาคม 2532. (โรเนียว).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติสหกรณ์และสภาพทั่วไปของอำเภอวัฒนานคร

สหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด ไก่จกทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2519 ตั้งอยู่ที่ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี รวมระยะเวลาในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด ถึงปัจจุบันได้ 15 ปี

สหกรณ์ต่าง ๆ ในอำเภอวัฒนานคร

1. สหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด แบ่งออกเป็น 36 กลุ่ม อยู่ในเขตอำเภอวัฒนานคร 31 กลุ่ม กิ่งอำเภอคลองหาด 5 กลุ่ม สมาชิกรวม 937 คน
2. สหกรณ์ออมทรัพย์ 2.12 ชั้น 2 มีสมาชิก 240 คน
3. สหกรณ์เคอิมรถยนต์วัฒนานคร จำกัด สมาชิก 60 คน รดยนต์โดยสาร 44 คัน

หมู่บ้านพัฒนาสหกรณ์

1. โครงการสหกรณ์นิคมบ้านท่าช้าง ดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2521 ราษฎร จำนวน 135 ครอบครัว จัดตั้งสหกรณ์นิคม ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีจุดมุ่งหมายให้ราษฎรมีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และโคจรพระราชทานข้าวให้เป็นทุนดำเนินการจัดตั้งธนาคารข้าวในระยะเริ่มแรกจำนวนหนึ่ง พร้อมทั้งได้มีการสร้างฉางข้าวเอนกประสงค์ ขนาดบรรจุ 500 เกวียน จำนวน 1 หลัง ปัจจุบัน ไก่จกทะเบียนเป็นสมาชิกสหกรณ์เรียบร้อยแล้วสมาชิกจำนวน 532 คน
2. โครงการสหกรณ์นิคมบ้านเขามรุมสุวรรณ เป็นบ้านที่ราษฎรทำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมาก่อน แต่การดำเนินการดังกล่าวเป็นการทำสัมพันธไมตรีมาหากลวิชาการ จึงได้มีการจัดรูปสหกรณ์นิคมขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยทางราชการได้เข้าไปส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และฝึกอบรมแก่ราษฎรใหม่มีความรู้อย่างถูกต้องของทางกลวิชาการ ซึ่งต่อมาได้แยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านเขามรุมสุวรรณ และบ้านชัยสมบูรณ์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2526

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โครงการพัฒนาบ้านเช่าอพยพมสุวรรณ จำนวน 45 ครัวเรือน มีหลักและวิธีดำเนินการเช่นเดียวกับบ้านเช่าพรมสุวรรณ

4. โครงการพัฒนาบ้านเช่าพรมสุวรรณ จำนวน 112 ครัวเรือน มีหลักและวิธีดำเนินการเช่นเดียวกับบ้านเช่าพรมสุวรรณ

การดำเนินงานทั่วไป

ฝ่ายบริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 10 คน ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2532 ชุดที่ 15 ดังนี้

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
นายบุญเรือง สีขาม	ประธานกรรมการ
นายกมล เกษสุนทรภิญโญ	รองประธานกรรมการ
นายทวี ชัยศรี	เลขาธิการ
นายเลือน พรมมา	เหรัญญิก
นายคำเพชร พลเกษ	กรรมการ
นายบุญแถม เวชการ	กรรมการ
นายบุญเรือง ประจิก	กรรมการ
นายหลอ ทองศรี	กรรมการ
นายวัฒนา มานะสิทธิ์	กรรมการ
นายสำอังก์ คำสุริยะ	กรรมการ

ฝ่ายจัดการ มีพนักงานทั้งสิ้น 4 คน ดังนี้

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
นายบุญเรือง สีขาม	ผู้จัดการชั่วคราว
นายสุริศรี หุ่มไม้	พนักงานบัญชี
นายปิติ เจริญกฤตยาวิฑู	พนักงานสินเชื่อ
นายสุวิทย์ ภิบาลคอมมี	พนักงานการตลาด

ที่มา: เป็นรายงานกิจการประจำปีสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด ปี 2532 ซึ่งประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพทั่วไปของอำเภอวัฒนานคร

วัฒนานครเดิมมีฐานะเป็นเมือง มีเจ้าเมือง ปลัดเมือง และยกกระบัตร รับ
 ผักขอมปกครองดูแล จนกระทั่งปี พ.ศ. 2437 ซึ่งขณะนั้น
 เจ้าเมือง ไคแก้ว พระบริบูรณ์เสมีียง
 ปลัดเมือง ไคแก้ว หลวงลำเลียงนิกร
 ยกกระบัตร ไคแก้ว หลวงภรโภชนา

มีการปฏิรูปการปกครอง ยกเลิกจตุสดมภ์ หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก
 จัดตั้งเป็น กระทรวง ทบวง กรม มณฑล อำเภอ เมืองวัฒนานครเป็นเมืองเล็ก ผู้คนเบา
 บางจึงถกลดฐานะลงเป็นอำเภอ

พ.ศ. 2449 มีการยุบอำเภอรัฐประเทศ เป็นกิ่งอำเภอมาขึ้นกับอำเภอ
 วัฒนานคร และ พ.ศ. 2456 ยกฐานะกิ่งอำเภอรัฐประเทศขึ้นเป็นอำเภอ โดยลดฐานะ
 อำเภอวัฒนานครลงเป็นกิ่งอำเภอไปขึ้นกับอำเภอรัฐประเทศ นายอำเภอวัฒนานครคนสุด
 ท้ายในสมัยนั้นคือ จุนเหี้ยมใจหาญ

เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2499 ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอวัฒนานคร ตามพระราช
 กฤษฎีกา วันที่ 25 พฤษภาคม 2499 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 73 ตอนที่ 46
 วันที่ 5 มิถุนายน 2499 จนถึงปัจจุบันนี้
 ทั้งตั้งและอาณาเขต

อำเภอวัฒนานคร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ห่างจากศาลากลาง จังหวัดปรา-
 จันบุรี 130 กิโลเมตร มีพื้นที่ 1,977.204 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ จกอำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอ
 ละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก จกอำเภอกาญจนะ อำเภออรัญประเทศ และประเทศสาธารณ-
 รัฐกัมพูชาประชาธิปไตย

ทิศตะวันตก จกอำเภอสระแก้ว และ อำเภอวังน้ำเย็น

ทิศใต้ จกอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารมีสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ตั้งเขตอำเภอเวียงจันทน์

อ.สระแก้ว

อ.วังน้ำเย็น

จ.นครราชสีมา

จ.บุรีรัมย์

อ.คาพระยา

ต.ปองกม

ต.แคว้อ

ต.หนองทรายดำ

ต.หนอง

ตะเคียน

บอน

ต.หนองน้ำใส

ต.โนนหมากแดง

ต.หนองแวง

อ.ศรีสะเกษ

ต.เวียงจันทน์

ต.ผักขะ

ต.ท่าเกวียน

ต.โพธิ์เตี้ย

ต.ขี้เมะกรูด

ต.แม่จันทน์

กิ่งอำเภอคลองจอก

ต.คลองจอก

ต.โพธิ์คูณ

ต.คลองไผ่แดง

จ.อุบลราชธานี

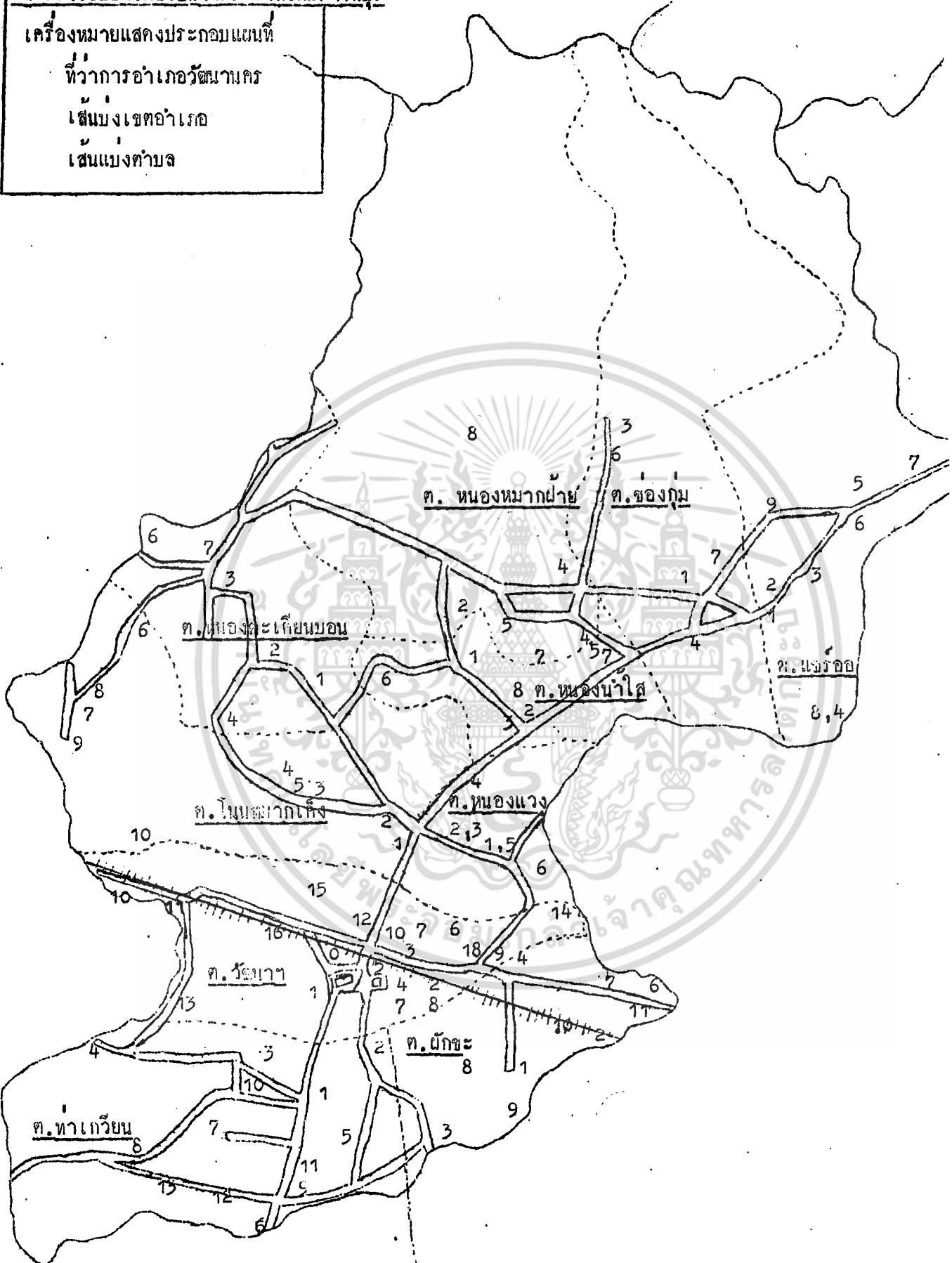
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่สังเขปอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี

เครื่องหมายแสดงประกอบแผนที่

- ที่ว่าการอำเภอวัฒนานคร
- เส้นแบ่งเขตอำเภอ
- เส้นแบ่งตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้.

ลักษณะภูมิประเทศ

ตอนเหนือเป็นทิวเขาบรรทัด มีเทือกเขาสลับซับซ้อน อุดมด้วยป่าไม้มีค่า พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบสูง พื้นที่ลาดเอียงลงไปทั้งสองด้านในลักษณะสันปันน้ำ โดยทิศตะวันออกลาดเขาไปทางอำเภอศรีประเทศ และทิศตะวันตกลาดเขาไปทางอำเภอสระแก้ว พื้นที่ตอนกลางส่วนล่างเป็นไร่นาและป่าโปร่ง ส่วนตอนใต้เป็นที่ราบมีภูเขาขนาดเล็กอยู่ประปราย

ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้ พื้นที่ตอนเหนือและตอนใต้เป็นป่าไม้อุดมไปด้วยไม้มีค่า เช่น มะค่า ยาง แดง ตะเคียน ชิงชัน

แร่ธาตุ มีแร่ทองคำที่บ้านบ่อม่วงชิง และบ้านโนน กำบลาท่าเกวียน มีแร่สังกะสีที่บ้านคลองยาง หมู่ที่ 13 ตำบลวิชนานคร นางแก้วตา พุฒานานนท์ ใ้ได้รับพระราชทานบัตร ตั้งแต่ 1 เมษายน 2529 ถึง 31 มีนาคม 2548 รวม 20 ปี ส่งจำหน่ายภายในประเทศ เพื่อทำถ่านไฟฉาย และผสมการถลุงเหล็ก

ลำน้ำ ที่สำคัญคือ ลำห้วยพระปรัง กั้นน้ำอยู่ที่บริเวณทิวเขาบรรทัด อำเภอวิชนานคร ไหลผ่านอำเภอสระแก้ว อำเภอกบินทร์บุรี เป็นคนน้ำของแม่น้ำบางปะกง

ภูเขา ตอนเหนือเป็นเทือกเขาบรรทัด มีภูเขาอยู่ใหญ่อุดมด้วยป่าไม้มีค่า กั้นดินแดน 3 จังหวัดคือ ปราจีนบุรี นครราชสีมา และบุรีรัมย์ ทานไถมีเขาผามั่ง เขาจันทร์แดง เขาเลื่อม เขากกมะม่วง เขาคารอก

โบราณสถาน ปราสาทหินบ้านน้อย เป็นปราสาทหินลักษณะเทวาลัย ก่อสร้างด้วยศิลาแลง ตั้งอยู่บ้านห้วยพระโย หมู่ที่ 4 ตำบลผดึกชะ

อ่างศิลา เป็นสระน้ำลักษณะทรงกลม ขอบเป็นศิลาแลง มีช่องทางเชื่อมต่อกันระหว่างสระต่าง ๆ และมีคลองส่งน้ำ ขอบเป็นศิลาแลง เป็นแนวทรงยาว ชาวบ้านเรียกว่า ห้วยหินส่ว ตั้งอยู่บ้านบางาม หมู่ที่ 3 ตำบลท่าเกวียน

หนองบอน เป็นโบราณสถานลักษณะเหมือนเมืองเก่า ถูกขุดค้นหลายครั้ง
จนเหลือเพียงศิลาแลงกระจัดกระจาย บนเนื้อที่ 34 ไร่ 2 งาน 79 ตารางวา ของบ้าน
ท่าเกวียน หมู่ที่ 1 ตำบลท่าเกวียน

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวิชนานคร ประจวบคีรีขันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้